

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XVIII. De duobus Philosophis ad fidem conversis propter
simplicitatem duorum senum qui cum illis disputarant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

risum excitavit. Modestis vero metum A incussit, sollicitis ne cum viro dicendi peritissimo collatus, ridiculus appareret. Verum tamen cum ei quæ vellet, dicere permisissent: neque enim tali ac tanto viro diutius obsistere audebant: Audi, inquit, Philosopho, in nomine Jesu Christi. Unus est Deus, cæli, terræque & visibilium omnium atque invisibilium conditor: qui hæc omnia Verbi sui virtute perfecit, & Spiritus sanctitate firmavit. Hic igitur sermo, quem nos Filium Dei vocamus, hominum errorem ac ferinam vivendi rationem miseratus, ex muliere nasci voluit, & cum hominibus versari, & pro ipsis mortem oppetere. Iterum vero venturus est, B iudex eorum quæ unusquisque gesserit in hac vita. Hæc ita se habere simpliciter credimus. Noli igitur frustra laborare, eorum quæ fide comprehenduntur, quærens confutationes, modumque investigans quo ista fieri aut non fieri potuerint. Sed si credis, interroganti mihi responde. Hoc sermone obstupefactus Philosophus, credo, inquit. Et gratias agens quod victus fuisset, eadem quæ senior sentire cepit, & iis qui pari modo quo ipse antea affecti erant, suasit ut ipsi quoque idem sentirent: iurjurando affirmans se, non sine Dei numine mutatum, sed inexplicabili quadam virtute ad Christi fidem suscipiendam impulsus esse. Huic miraculo aliud simile factum fuisse perhibent ab Alexandro Constantinopolitana Ecclesiæ Episcopo. Nam quo tempore Constantinus Byzantium venit, adentes eum quidam Philosophi, conquesti sunt quod non recte Deum coleret, & factorum ritus innovaret, novum cultum in rempublicam introducens, contra morem institutumque majorum suorum, & omnium retro principum, qui vel apud Græcos vel apud Romanos unquam fuisse memorantur. Petebantque ut de hac Doctrina cum Alexandro Episcopo disputarent. Ille vero, licet in huiusmodi certaminibus parum alioqui exercitatus, vitæ tamen integritate fretus: erat enim vir bonus atque honestus: certamen subiit, Imperatore ita præcipiente. Itaque cum Philosophi convenissent, ac simul omnes disputare vellent, postulavit Alexander ut unum ex ipsis quem vellent, eligerent,

γέλῳ ἀκίνησε τὸ πρῶγμα τοῖς ἑπιεικέσι δέῳ, παρορωμιόις μὴ πῶσα ἀνδρὶ τεχνιτῶν λόγων γελοῖο Φανείν ὁμας δ' ἐν συγχρησάντων λέγειν ἀβελέλαι ἀντιένειν ἢ αὐτῶ τοιέτω ὄντι ἐπὶ πολὺ ἡδ' ἐν ἐν ὁμοματι Ἰησοῦ χειρῶ, ἔφη, Φιλόσοφε ἀκκοσον ἐπὶ θεός, ἕρανοδ καὶ γῆς, καὶ πάντων τῶν ὀρωμιῶν καὶ ἀοράτων δημιουργός· ὅσα αὐτὰ ταῦτα τῇ δυνάμει τῆ λόγου ποιήσας, καὶ τῇ ἀγνοσιῶν τῆ ἀγίης πνεύματι· αὐτῆς σπείζας· ἔδειξεν ὁ λόγος, Φησὶν, ἐν ἡμῖς ἕον θεῶ παρορωμιόι, ἐλεησας τὲς ἀνθρώπους τὴ πλάνης καὶ τὴ σπείζας πολίτας, εἶλετο ἐκ γυναικὸς τεχνίτου, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωμολήσαι, καὶ διαφανείν ἑαυτῶν ἡξῆ ἢ πάλιν κρήνηται ἐκάσῳ βεβωμιῶν ταῦτα ἕτως ἔχον ἀσπίρησως πισθόμιον· μὴ τοῖτω μάττω πῶσι τῷ πίστει καπορωμιῶν ἐλέγχων ἐπιζήσας καὶ τερπον ὡ γνέσῳ ταῦτα ἢ μὴ γνέσῳ δέχων· ἀλλ' εἰ πισθός, ἕραμιῶν μοι ἀσπικων· πῶσῳ ταῦτα καλαπλάγεις ὁ Φιλόσοφος, πισθὼ φησί· ἔτ' ἡτήης χάριν ὁμολογήσας, τὰ αὐτὰ τῶ πρεσβύτη ἐδ' ἔδειξεν, καὶ τοῖς πρέτερον ὁμοίως διακεμένους, ὁμοῦσιν συνέβηθεν· ἔδειξεν ἀφεί μετὰ ἐδ' αὐτῶ ἐπομνύμενο, ἀλλ' ἀφράσῳ τῶι δυνάμει χριστιανίσας παρορωμιόις λέγειν ἢ τῶ ἐραμῶν πῶσῳ πλῆσιον γνέσῳ αὐτῶμα, δι' αὐτῶ ἕαυδρε ἔπι ἐροπθισάντι· τῶι κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίαν ἡνίκα ἢ παρορωμιῶν κωνσταντῶν εἰς τὸ βυζάντιον, παρορωμιόις τῶν ἀπὸ Φιλόσοφοι τινες ἐμέμφοι ὡς ἐδ' ὄντως θερησκόδει, καὶ πῶσι τῶ θεία νεοῦσας καμὸν εἰσάγων σέβας τῇ πολιτεία, πῶσῳ δ' νεομισμένα τοῖς αὐτῶ παρορωμιόις, καὶ πῶσι ὄλως ἐλλῶνων τῶν ῥωμαίων ἡγεμοσίας ὁ παρορωμιῶν αἰὼν ἠνεγκεν· ἔξῆτην διαλεχθῶν ἀλεξάνδρω τῶ ἐπισκόπῳ πῶσι τῶ δ' ὀρωμιῶν ὁ ἢ, καίπερ τοιαύτης γυμνασίας λόγων ἀπὸ τῆς ἰσῶς ἢ τῶ βίβῳ πεποιδῶς, ἐγνέσῳ ἢ καὶ ἀγαθός, ὑπέστη τὸν ἀγῶνα τῶ βασιλεὺς πρὸς ἀξάντι· συνελθόντων ἢ τῶν παρορωμιῶν, ἐπὶ δ' ἡ πάντες διαλέγεσθαι ἢ ἐκείνων ἢ αὐτῶς αἰρεῖσθαι ὅν δ' ἐλεσῶ ἡξῆ, τῶσῳ ἀλλ' αὐτῶ

ἄλλως παρ' ἑαυτοῦ ἡσυχία ἀγνή· ἀναδέξα-
 μβρα δὲ ἐνός τὸν λόγον, ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ χει-
 ρῶν, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἀλέξανδρον, Ππίαήω
 (οὐκ ἀλλήν) αἶμα δὲ τὰ λόγῳ, καὶ ὁ ἀνθρώ-
 πῳ αὐτίκα τὸ σῶμα πεδηθεὶς ἐσιώπα· ἄρ'
 ἐν δίκαιον ἀναλογισαδῶ, πότερον μείζον ἐν
 πρᾶξι, ἀνθρώπων, καὶ ταῦτα φιλόσοφον,
 ἢ τῶν ἀφελῶν αὐτῶν λόγῳ, ἢ λίθον βία
 λόγῳ τῆ χειρὶ διελεῖν, ὁ πρὸς πινὼν ἐπί κελ-
 κῶ τὰ καλεμένῳ χαλδαίῳ κεκομπολογηδῶ
 ἀκούσῃ· καὶ τὰ μὴ ὡς ἐπιτόμην.

A reliqui vero sedentes silentium serva-
 rent. Cumque unus ex illis disputan-
 di partes suscepisset, in nomine Jesu
 Christi, inquit illi Alexander, præcipio
 tibi ne loquaris. Quo dicto, protinus vir
 illo frænata linguâ obmutuit. Æquum
 igitur fuerit considerare, utrum majus
 sit miraculum, hominem, eumque Phi-
 losophum, tam facile mutum reddere,
 an lapidem vi verborum manu divide-
 re, quod de Juliano cognomine Chal-
 dæo à quibusdam ambitiose jactatum
 esse audio. Atque hæc quidem ita ge-
 sta esse accepi.

Κεφ. ιθ'.

CAPUT XIX.

Ὅτι τῆς συνόδου ἀθροισθείσης, πρὸς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς
 δὴ μνηστέρησεν.

Qualiter cum Synodus congregata esset, Impe-
 rator ad Episcopos orationem habuit.

Οἱ ἐπίσκοποι συνεχῶς συνιόντες, τὸν
 ἀρῶν εἰς μέσον παρήγαγον, καὶ ἀκριβῆ
 βᾶσαν ἐποίησεν τῷ αὐτῶ πρὸς αὐτοῦ πρὸς
 πρῶτον τῶν Ππίαήω τῶν ἡσυχῶν ἐφυ-
 λαπῶν· ἐπεὶ ἡ κλεῖα παρῶν, καθ' ἡν ὡρι-
 στευμένῳ ἀμφιέτολα, συνήλθον εἰς τὴν βα-
 σιλέα, καὶ ἀπό κη τὰ κρηθῆνι δέδοικτο κοινῶ
 νῶσαι αὐτοῖς τῆς βασιλέως, ἐπεὶ ἡ εἰς ταῦτο πα-
 ρεβῆντο τοῖς ἱερῶσι, διαβὰς πρὸς τὴν ἀρ-
 χὴν τῆ συνόδου, ἐπὶ τῶν τινὸς ἐκάτισεν
 ὡς πρὸς αὐτὸν καλεσκούσῳ· καὶ ἡ συνὸς κα-
 τὰ τῆς ἐκελευσθείσης παρεσκύατο γὰρ ἐκατέ-
 ραθεν βάρη πολλὰ, παρεκλινώμενα τοῖς
 ταχῶς τῶ βασιλείου οἴκου· μέγιστος ἦν
 ὅσῳ, καὶ τὰς ἄλλας ὑπερφέρων· κατεζο-
 μένων δὲ αὐτῶν, ἀναστὰς δις ἐβίβη ὁ παμ-
 φίλος, λόγον τινὰ τῷ βασιλεῖ πρὸς ἐφῶν·
 ὅτι, καὶ δι' αὐτὸν, τῷ θεῷ χαριστήριον ὕμνον·
 πωσαμένους δὲ αὐτῶ, καὶ σιγῆς ἡρομένης,
 παύτων μὴ ἐνεκεν, ἔφη ὁ βασιλεὺς, τῷ θεῷ
 τὴν χάριν ἔχω, ἔχ' ἡκιστα δὲ τὸν ὑμέτερον
 σύλλογον ὁρῶν ὡ φίλοι· καὶ μοι κρείττον δι-
 χῆς ἀπέειπεν, τὸς τὰς ἱερέας χεῖρ' εἰς ταῦ-
 τὸν ἀγαθὸν βελούμην δὲ ἀν ὁμόφρονας
 ὑμῶν θεάσαδῶ, καὶ συμφῶνς γνώμης κοι-
 νῶν· ἐπεὶ παντός κακῶ χαλεπώτερον
 ἡγῆμαι, τὴν ἐκκλησίαν τῶ θεῶ σατιάξαι·
 ὅτε ἐν ἡγγέλῳ ὡν ὅσῳ ὄφελον ἀκούσαι,

Interea vero Episcopi assidue conve-
 nientes, Ario in medium adducto,
 assertiones ejus summa diligentia exa-
 minabant. Cavebant autem sollicite,
 ne in alterutram partem temere senten-
 tiam promerent. Porro ubi dies adventit
 quæ finiendis controversiis fuerat con-
 stituta, convenerunt in palatium, eo
 quod Imperator hujus consilii particeps
 esse decreverat. Qui cum ad eum locum
 se contulisset, in quo erant Episcopi, per
 medium eorum progressus ad caput
 subfelliolum, in sella sibi parata conse-
 dit: ac Synodus sedere iussa est. Erant
 enim ad parietes aula regalis longo or-
 dine locata utrinque subsellia. Hæc au-
 tem aula erat amplissima, & omnium quæ
 in palatio erant pulcherrima. Postquam
 Episcopi consedere, surgens Eusebius
 Pamphili, Imperatori orationem quan-
 dam, & illius causâ Deo laudes cum
 gratiarum actione recitavit. Qui cum
 finem dicendi fecisset, facto silentio,
 Imperator ita locutus est. De omnibus
 quidem rebus gratias ago Deo optimo
 maximo: sed ob id præcipue quod ve-
 strum conventum nunc video. Ac mihi
 certe supra quam optabam contigit, ut
 tot sacerdotes Christi unum in locum
 congregarem. Sed velim præterea vos
 concordēs videre & in unam eandem-
 que sententiam conspirantes. Etenim
 Ecclesiam Dei intestinis seditionibus
 agitari, quovis malo gravius esse existi-
 mo. Cum primum igitur mihi nuntiata
 sunt ea, quæ utinam non audivissem,

